

Brutalita v obchodáku

Růžena Žertová měnila veřejný prostor Československa

Ondřej Stratilík
stratilik@mf.cz

„Člověk se může udržet v duševní i tělesné svěžesti právě prací! Při pobytu v nemocnici jsem přemýšlela, co udělat pro staré lidi, aby nemuseli z nemocnice do léčebny dlouhodobě nemocných. A vymyslela jsem komplex přízemních bezbariérových apartmánů, navazujících na sebe, se zahrádkou a službami, které staří lidé potřebují,“ svěčila se architektka Růžena Žertová (4. listopadu 1932 až 5. října 2019) v roce 2013. Co na tom, že jí tehdy bylo 81 let a důchod by mohla trávit jen přednáškami o svých stavebních projektech, designových svítidlech a špercích. O architektuře přemítala pořád.

Oceňovaná za své dílo začala být až po roce 2000. A jen bezmocně sledovala, jak noví majitelé „jejích“ Priorů provádějí necitlivé zásahy do staveb, aniž by s ní cokoliv konzultovali.

Narodila se v Ostravě, v blízkém Frýdku-Místku pak absolvovala šestileté gymnázium, kam nastoupila po konci války. Pak ji zlákala Praha, ze všeho nejvíc Vysoká škola uměleckoprůmyslová. Jenže to by nesměl být začátek gottwaldovských padesátých let. Do hlavního města se sice dostala, ale nakonec na Fakultu stavební ČVUT. Hned v roce 1952 přestupuje na Fakultu architektury a pozemního stavitelství VUT v Brně. A jihomoravské metropoli pak už zůstala věrná.

„V padesátých letech to bylo vše složitě, zvláště když člověk neměl ten správný třídní původ. Ale jsem hrdá, že jsem studovala v ateliéru profesora Rozehnal, který dbal v architektuře na spojení estetické funkce s funkcí praktickou. To mi pomohlo například při tvorbě návrhu obchodního domu v Jihlavě, který jsem chtěla zapustit pod zem, a ponechat tak na náměstí prostor. Přestože můj návrh soutěž vyhrál, nakonec byl realizován projekt někoho jiného,“ vzpomínala Žertová před šesti lety.

Přes Stavoprojekt a Potravinoprojekt se pak dostává do Státního projektového

ústavu obchodu Brno, kde se zaměřuje právě na projektování obchodních domů. I když jihlavský projekt soudruzi potopili, její brutalistní realizované obchodáky Prior v Ostravě, Košicích či Pardubicích – ten mimochodem získal hlavní cenu na soutěži v Montevideu – nebo Labe v severočeském Ústí spoludefinují československou veřejnou architekturu 70. let.

Když jí na začátku 80. let těžce oнемocněl manžel i matka, staví jim všem společný rodinný dům (předtím museli opustit byt v centru Brna) a přivydělává si výrobou svítidel prodávaných v obchodech Dílo. Současně s tím začíná vyrábět i titanové šperky.

Oceňovaná za své dílo začala být až po roce 2000. A jen bezmocně sledovala, jak noví majitelé „jejích“ Priorů provádějí necitlivé zásahy do staveb, aniž by s ní cokoliv konzultovali.

„Když jsem stavěla svůj dům, smáli se mi, jestli stavím sklad. Dnes mi závidějí, že jsem myslela na vše, co potřebuje člověk ve stáří,“ těšil Žertovou její dům, kde zemřela v nedožitých 87 letech. ●

euro

 www.instagram.com/tydenikeuro

 www.twitter.com/tydenikeuro

 www.facebook.com/tydenikeuro

Týdeník Euro vychází od října 1998 každé pondělí

Vydává
Mladá fronta a. s.
Mezi Vodami 1962/9
143 00 Praha 4
T: 225 276 461
F: 225 276 245
E: dopisyeuro@mf.cz
www.euro.cz
www.mf.cz

Vedení redakce
Ondřej Hergesell

Zástupce
Tomáš Jeník

Šéfredaktor
Ivo Čermák

Analytici
a komentátoři
Pavel Páral
Miroslav Zámečník

Reportéři
Hana Bořiková
Jan Brož
Daniel Deyl
Václav Dřchal
Jan Novotný
Ondřej Stratilík
David Tramba
Petr Weikert
Jiří Zatloukal

Art director
Tomáš Novák

Fotooddělení
Tomáš Turek (vedoucí)
Hynek Glós
Martin Pinkas

Šéfredaktor euro.cz
Jiří Holuša

Sekretariát
Lucie Kosinová
T: 225 276 461

Generální ředitel
Jan Mašek

Marketing, distribuce
a výroba
Jaroslav Aujezdský
ředitel
E: aujezdsky@mf.cz
Petra Trojanová
brand manažerka
E: trojanova@mf.cz

Inzerce a eventy
David Korn
obchodní ředitel divize Euro
E: korn@mf.cz

Objednávky předplatného
SEND Předplatně, s. r. o.
T: 225 985 225
E: mf@send.cz
www.europredplatne.cz

Distribuce
Mediaprint Kapa, s. r. o.
Česká pošta, s. p.

Tisk
Triangl, a. s.

Registrace
MK ČR E 8030 pod
č. j. 10004/98
ze dne 28. 8. 1998,
ISSN 1212-3129.
Nevyžádané rukopisy
se nevracejí.

© Mladá fronta a. s.
Jakékoli užití části nebo celku, zejména přetisk včetně šíření jakýmkoli způsobem bez výslovného svolení vydavatele, je zapovězeno.

Tištěný a prodaný náklad ověřuje ABC ČR / IF ABC.

#ctueuro

mladá fronta

VOLNĚ
PŘÍSTUPNÉ
POLOŽKY
včetně cen.

CENOVÁ
SOUSTAVA
RTS DATA

kompletní soubor podkladů
pro sestavení ceny stavby

odpovídá prováděcí vyhlášce
č. 169/2016 Sb. k zákonu
o veřejných zakázkách

www.cenovasoustava.cz

Svět stavebnictví na dotek

RTS a. s., Lazaretní 13, Brno 615 00, www.rts.cz
e: rts@rts.cz, t: +420 545 120 211, f: +420 545 120 210